

Accountantsverslag 2023

Gemeente Lelystad, 28 juni 2024

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

Onderwerp
Accountantsverslag 2023

Datum
28 juni 2024

Ons kenmerk
2406B4DB3D/TMO

Behandeld door
L. (Larissa) Schenkel MSc RA
Senior manager

N.R. (Niels) Fritz RA
Partner

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Lelystad. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2023 van de gemeente Lelystad.

De jaarrekening 2023 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lelystad. Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 17 oktober 2023 en met ons auditplan, dat op 11 oktober 2023 is besproken in uw Commissie van de Rekening.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag besproken een afvaardiging van medewerkers van Team Concernadvies, de concerncontroller, de portefeuillehouder financiën en de Commissie van de Rekening.

Tot slot danken wij uw medewerkers van de ambtelijke organisatie, en de medewerkers van Team Concernadvies in het bijzonder, voor het op een constructieve wijze en op basis van een prettige samenwerking verlopen controleproces.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

Deloitte Accountants B.V.
Robonsbosweg 5
1816 MK Alkmaar
Postbus 270
1800 AG Alkmaar
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

	<u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	4
	• <u>Kernpunten van de jaarrekeningcontrole</u>	5
	<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	6
	• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	7
	<u>Bevindingen jaarrekening</u>	10
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	11
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	17
	<u>Interne beheersing</u>	23
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	24
	<u>Bijlagen</u>	25
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	26
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	27
	• <u>Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	28
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023</u>	29
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	32

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

Kernpunten van de jaarrekeningcontrole

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de jaarrekeningcontrole overzichtelijk weergegeven. Deze kernpunten lichten wij in het vervolg van dit accountantsverslag nader toe. De onderwerpen linken dan ook door naar de verdiepende teksten en zijn te raadplegen door op de categorie of het onderwerp te klikken.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
<u>Algemeen</u>	<ol style="list-style-type: none">ControleverklaringRechtmatigheid	<ol style="list-style-type: none">We hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarstukken 2023.Het college heeft in haar <u>rechtmatigheidsverantwoording</u> rechtmatigheidsfouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens. Ten aanzien van het begrotingscriterium zijn alle begrotingsoverschrijdingen op grond van de bepalingen van artikel 13 uit de Financiële Verordening Gemeente Lelystad als acceptabel aan te merken.
<u>Financiën</u>	<ol style="list-style-type: none">Financiële positieKengetallen	<ol style="list-style-type: none">Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2023 bedraagt € 5,8 miljoen voordelig. Per saldo is gedurende het jaar € 15,7 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 circa € 21,5 miljoen voordelig bedraagt. De <u>vermogenspositie</u> ultimo 2023 (€ 132,1 miljoen) is hierdoor toegenomen ten opzichte van 2022 (€ 126,3 miljoen).Op basis van de <u>kengetallen</u> is de financiële positie evenwichtig en gezond.
<u>Europese aanbestedingen</u>	<ol style="list-style-type: none">Uitkomsten	<ol style="list-style-type: none">Het bedrag aan <u>onrechtmatigheden Europese aanbestedingen</u> over 2023 van € 5,3 miljoen heeft voor een groot deel betrekking op fouten in de naleving van de aanbestedingsregels die in voorgaande jaren zijn gemaakt, en waarvan de bestedingen nog doorlopen in het huidige boekjaar. Nieuwe onrechtmatige beheershandelingen houden verband met extra werkzaamheden ten aanzien van een payrolling-constructie voor opgevangen vluchtelingen waar niet tijdig een Europese aanbestedingsprocedure voor is opgestart.
<u>Sociaal domein</u>	<ol style="list-style-type: none">Beheersing WmoBeheersing Jeugdwet	<ol style="list-style-type: none">De verantwoorde bestedingen zorg in natura Wet Maatschappelijke Ondersteuning vanuit de zorgaanbieders waren eenvoudig aan te sluiten op de financiële administratie. Er is geen sprake van resterende fouten of onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie ten aanzien van de Wmo.Met ingang van 1 januari 2023 is de <u>financieringssystematiek</u> van de regionaal ingekochte jeugdzorg gewijzigd. De taakgerichte bekostigingsvariant (lumpsum) is omgezet in een inspanningsgerichte variant (P*Q). De gemeente heeft – in verband met het ontbreken van historische informatie over inspanningsgerichte jeugdzorg – middels data-analyse een inschatting gemaakt van de nog te ontvangen declaraties in 2024 over 2023 en hiervoor een last in de jaarrekening 2023 opgenomen.
<u>Grondexploitatie</u>	<ol style="list-style-type: none">SchattingenResultaat	<ol style="list-style-type: none">De grondexploitaties zijn getrouw weergegeven blijkens onze <u>controlewerkzaamheden</u>. Wel is sprake van <u>onzekerheden</u> ten aanzien van de omvang nog te realiseren civieltechnische kosten welke is opgenomen in onze <u>foutenevaluatie</u>.Gemeente Lelystad heeft haar voorziening voor <u>verwachte verliezen</u> geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de verwachte negatieve resultaten per grondexploitatie. Voor <u>winstgevende</u> complexen is op basis van de POC-methode in 2023 winst verantwoord.In 2022 heeft de gemeente gronden verkocht waarbij in de verkoopovereenkomsten <u>ontbindende voorwaarden</u> zijn opgenomen in verband met het wijzigen van bestemmingsplannen. Deze wijzigingen zijn op 17 oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Een derde partij heeft echter beroep ingesteld tegen dit besluit bij de Raad van State waardoor de wijziging van de bestemmingsplannen nog niet onherroepelijk is. Bij het bepalen van de winstname is een inschatting gemaakt van het mogelijke financiële risico dat de ontbindende voorwaarden uit de overeenkomsten in werking treden. In de jaarrekening 2023 is een toelichting opgenomen waaruit blijkt binnen welke grondexploitaties en voor welk bedrag grondverkoppen zijn gerealiseerd met ontbindende voorwaarden die de gemeente nog moet nakomen.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 5.000.000 respectievelijk € 15.000.000.
- Naast onze opdrachtbevestiging zijn het Bado en de controleverordening dat door uw raad is vastgesteld d.d. 27 juni 2023 bepalend (geweest) voor onze controle.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten en onduidelijkheden gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens voor fouten bedraagt € 5.000.000 respectievelijk € 150.000.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023](#) is de voorgescreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Welke verbeteringen zien wij?

Wij zien dat uw gemeente de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd:

- Eind 2021 is de gemeente overgestapt naar een nieuwe applicatie voor het berekenen en opleggen van de gemeentelijke belastingen. Als gevolg van de migratie en diverse hick-ups in het systeem hebben de aansluitwerkzaamheden ten aanzien van de belastingopbrengsten bij de jaarrekeningcontrole 2022 veel tijd in beslag genomen en heeft deze controle destijds een lange doorlooptijd gekend. Door het oplossen van de hick-ups in het systeem in 2023 en door goed voorbereidende werkzaamheden van uw medewerkers, is de controle van de belastingopbrengsten soepel verlopen en is de controle-intensiteit nagenoeg gelijk aan het niveau van voor de migratie.

Welke aandachtspunten zien wij?

Daarnaast onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- Onderdeel van de controle begrotingsrechtmatigheid door het college is vaststellen of sprake is van afwijkingen tussen gerealiseerde baten en lasten en begrootte baten en lasten. Het ontlenen van de juiste begrotingscijfers uit de administratie was voor de organisatie een tijdrovende exercitie. Wij adviseren het college om intern deze procedure te evalueren en mogelijk over te gaan naar periodieke aansluiting/verwerking om de aansluiting overzichtelijker, eenvoudiger en tijdiger gereed te hebben.
- In het door de gemeenteraad vastgestelde *Grondbeleid, grondprijnsbeleid en uitgiftebeleid Lelystad 2019* is opgenomen dat overeengekomen verkoopprijzen tot aan de datum van notariële levering van de grond per maand worden geïndexeerd met 1,5% op jaarbasis. Bij de controle op de grondverkoop grondexploitaties hebben wij geconstateerd dat de overeengekomen verkoopprijzen in de verkoopovereenkomsten niet altijd tot moment van levering worden geïndexeerd waardoor de opbrengstverantwoording ten aanzien van de indexaties niet volledig is. Overigens is deze indexatie veelal van geringe omvang in relatie tot de totale verkoopprijs. Ook leiden de verschillen in indexatie niet tot verschillen boven onze rapporteringstolerantie. Wel adviseren wij bij verkoop kritischer te bekijken of indexatie juist is berekend en volledig is doorberekend in de verkoopprijs om te voorkomen dat te weinig opbrengsten worden berekend.
- De controle van de SiSa-bijlage heeft een langere doorlooptijd gekend dan vooraf gepland en was ook langer in vergelijking met voorgaande jaren. Dit komt enerzijds door een toename in het aantal regelingen waarover de gemeente verantwoording dient af te leggen via de SiSa-bijlage en anderzijds door een knelpunt in de ambtelijke planning waardoor de oplevering van het balansdossier niet volledig was in de periode waarin wij capaciteit hadden gepland. Overigens is gedurende 2023 de ambtelijke ondersteuning op het subsidiebureau uitgebreid. Wij gaan met de ambtelijke organisatie in overleg om voor de controle van boekjaar 2024 wederom te komen tot een realistische planning van de controle van de SiSa-bijlage.
- Op 18 januari 2024 is de bestuursovereenkomst ondertekend voor de bouw van circa 15.000 woningen in het deelproject ZuiderC. Dit deelproject is onderdeel van de forse woningbouwopgave in de stad. Deze grootschalige locatie is bijzonder, omdat het Rijk eigenaar van de gronden is en dit project voor gemeente Lelystad een faciliterende grondexploitatie wordt. Wij adviseren het college om kritisch te kijken naar de beheersing van de governance van deze toekomstige grote grondexploitatie. Aangezien dit geen actieve grondexploitatie betreft per 31 december 2023, heeft dit verder geen impact op de jaarstukken 2023.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Europese aanbestedingen

- In de rechtmatigheidsverantwoording 2023 is opgenomen dat de onrechtmatigheden ten aanzien van de Europese aanbestedingen € 5,3 miljoen (2022: € 0,2 miljoen) zijn. De rechtmatigheidsafwijkingen zijn juist en volledig in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De rechtmatigheidsafwijking geeft op dit onderdeel een getrouwe weergave van de werkelijkheid, waardoor er voor de EU-aanbestedingen geen fouten of onzekerheden meewegen in ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening.
- In de managementletter 2023 d.d. 13 december 2023 hebben wij toegelicht welke maatregelen uw medewerkers hebben getroffen om de naleving van de interne- en Europese aanbestedingsregels beter te borgen en aanbestedingsafwijkingen verder terug te dringen. Het bedrag aan onrechtmatigheden over 2023 van € 5,3 miljoen heeft voor een deel betrekking op onrechtmatige beheershandelingen in de naleving van de aanbestedingsregels die in voorgaande jaren zijn gemaakt, en waarvan de bestedingen nog doorlopen in het huidige boekjaar. Nieuwe onrechtmatige beheershandelingen in 2023 houden verband met een payrolling-constructie voor opgevangen vluchtelingen waar niet tijdig een Europese aanbestedingsprocedure voor is opgestart. Wij dringen erop aan deze Europese aanbestedingsprocedure zo snel als mogelijk op te starten.

Sociaal domein – zorg in natura regionaal ingekochte jeugdzorg

- Vanaf 1 januari 2023 is niet langer sprake van een taakgerichte bekostigingsvariant, maar is overgestapt naar een inspanningsgerichte uitvoeringsvariant (P*Q). In tegenstelling tot eerdere jaren – waarbij de bevoorschotting en afrekening van het lumpsumbudget via gemeente Almere verliep – declareren de zorgaanbieders de zorg die aan Lelystadse cliënten is geleverd direct bij de gemeente Lelystad. De processen van indienen en betalen van declaraties en de hieraan gerelateerde interne-beheersmaatregelen zijn verder gelijk aan de jeugdhulpvoorzieningen die de gemeente reeds sinds 2015 lokaal inkoop. De gemeente heeft – in verband met het ontbreken van historische informatie – middels data-analyse een inschatting gemaakt van de nog te ontvangen declaraties in 2024 over 2023. Het controleproces is ondanks de wijziging van de financieringssystematiek en verantwoording soepel verlopen. De Jeugdzorg via de Aankoopcentrale Flevoland bestaat met ingang van 1 januari 2023 met name verstrekte subsidies ten aanzien van de Jeugdwet en de afwikkeling van declaraties met betrekking tot regionaal ingekochte jeugdzorg over oude jaren.

Sociaal domein – zorg in natura prestatielevering jeugdzorg

- Voorgaande jaren zijn diverse interne-beheersmaatregelen uitgevoerd op grond waarvan het college zekerheid verkreeg of de zorg waarvoor betaald is, ook daadwerkelijk geleverd is, zonder afhankelijk te zijn van controleverklaringen bij productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Een aantal belangrijke interne-beheersmaatregelen ten aanzien van de Jeugdwet is – in tegenstelling tot de Wmo – in 2023 niet (tijdig) uitgevoerd. Hierdoor heeft de gemeente niet zelfstandig voldoende werkzaamheden kunnen verrichten om zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de levering van zorg. Om deze reden is de gemeente voor de lasten Jeugdwet afhankelijk van de controleverklaringen bij productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Doordat niet van alle zorgaanbieders (tijdig) een controleverklaring bij de productieverantwoording is ontvangen, is sprake van een resterende onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering Jeugdwet van € 3,9 miljoen welke meeweegt in onze foutenevaluatie.

Waardering schoolgebouw Rietlanden

- Op 6 december 2016 heeft de gemeenteraad Campuszone Noord/De Rietlanden aangewezen voor de realisatie van woningbouw (huidige naam: Campusgebied Midden). In december 2022 heeft de raad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 1.000.000 voor het uitvoeren van onderzoeken ten aanzien van de doorontwikkeling van dit gebied. Het voormalig schoolgebouw De Rietlanden die op deze locatie is gevestigd is in eigendom van gemeente Lelystad. Dit pand heeft per 31 december 2023 een boekwaarde van € 1.190.935 en is in de balans verantwoord onder de materiële vaste activa. Wegens toename van vandalisme rondom en in het voormalige schoolgebouw is voor de algemene veiligheid besloten om het pand op korte termijn te slopen. De sloopkosten van het pand zijn dienstbaar aan de toekomstige grondexploitatie zodat woningbouw op deze locatie kan worden gerealiseerd. Aangezien de sloopkosten dienstbaar zijn aan de grondexploitatie, kunnen deze worden gerekend tot de vervaardigingskosten van de bouwgrond. Doordat de gebiedsontwikkeling van het Campusgebied Midden zich nog in de planvormingsfase bevindt, heeft de gemeenteraad op 19 december 2023 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 1.935.000 om de sloop van het voormalig schoolgebouw te kunnen bekostigen, voordat de grondexploitatie van het Campusgebied door de raad is vastgesteld. Het vaststellen van de grondexploitatie Campusgebied Midden door de gemeenteraad staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 28 mei 2024. De grondexploitatie heeft op grond van de berekening van de gemeente een verwacht tekort van € 3.845.920. Aangezien de gemeente met het voorgenomen besluit tot sloop van het voormalig schoolgebouw niet langer de intentie heeft om het pand duurzaam te exploiteren, en de directe opbrengstwaarde (€ 0 i.v.m. de sloop) lager is dan de boekwaarde, is sprake van een duurzame waardevermindering van het actief. Deze duurzame waardevermindering (afboeking) kan niet gedekt worden door het resultaat van de toekomstige grondexploitatie aangezien deze op basis van de huidige berekeningen verlieslatend is. Verliezen dienen direct te worden genomen in het jaar waarin deze bekend zijn, waardoor deze duurzame waardevermindering dient te leiden tot een afboeking van het materiële vaste actief. Deze afboeking is niet in de jaarrekening 2023 verwerkt waardoor de materiële vaste activa per 31 december 2023 € 1.190.935 te hoog is gewaardeerd. Deze fout is opgenomen in het overzicht met ongecorrigeerde afwijkingen. Deze afboeking wordt uiteindelijk zichtbaar middels de getroffen verliesvoorziening op de grondexploitatie in de jaarrekening 2024. De afboeking betreft dus een verschuiving tussen boekjaar 2023 en 2024.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Grondexploitatie - algemeen

- De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). De controle van deze balanspost kent hierdoor een diepgaand karakter waarbij de organisatie op vele aspecten wordt gechallenged. Door de constructieve opstelling van en samenwerking met uw medewerkers van Team Grondzaken hebben wij de controle van de grondexploitatie op een constructieve wijze kunnen afronden.
- Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere de realisatie en de geactualiseerde schattingen ultimo 2023 versus de schattingen in de jaarrekening 2022 geanalyseerd ('backtesting').
- Gemeente Lelystad heeft haar voorziening voor verwachte verliezen geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de verwachte negatieve resultaten per grondexploitatie. Voor winstgevende complexen is op basis van de POC-methode in 2023 winst verantwoord.
- Wij zijn van mening dat de waardering van de grondexploitatie op basis van de hiervoor beschreven werkzaamheden en bevindingen juist is. Wel is sprake van onzekerheden ten aanzien van de omvang nog te realiseren civieltechnische kosten welke is opgenomen in onze foutenevaluatie.

Grondexploitatie – wijziging bestemmingsplannen

- In 2022 heeft de gemeente binnen de grondexploitatie Flevokust Haven gronden verkocht ter grootte van in totaal circa 55 hectare waarbij in de verkoopovereenkomsten ontbindende voorwaarden zijn opgenomen in verband met het wijzigen van de bestemmingsplannen door de gemeenteraad. Het vaststellen en wijzigen van bestemmingsplannen is een publiekrechtelijke taak van de gemeente(raad). Indien de bestemmingsplannen niet wijzigen, kan de gemeente hier verantwoordelijk voor worden gesteld. Dit is niet ongebruikelijk bij de gebiedsontwikkeling en hierover zijn marktconforme afspraken gemaakt en opgenomen in de koopovereenkomsten. In alle overeenkomsten is deze publiekrechtelijke bevoegdheid gevrijwaard van schadeclaims. De wijzigingen van de bestemmingsplannen Zuid en Zuidwest zijn op 17 oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Een derde partij heeft echter beroep ingesteld tegen dit besluit bij de Raad van State. De Raad van State zal naar verwachting eind 2024 uitspraak doen over het ingestelde beroep waardoor de wijziging van de bestemmingsplannen nog niet onherroepelijk is. Bij het bepalen van de winstname is een inschatting gemaakt van het mogelijke financiële risico dat de ontbindende voorwaarden uit de overeenkomsten in werking treden. In de jaarrekening 2023 is een toelichting opgenomen waaruit blijkt binnen welke grondexploitaties en voor welk bedrag grondverkoop zijn gerealiseerd met ontbindende voorwaarden die de gemeente nog moet nakomen.

Financiële positie

- Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2023 bedraagt € 5,8 miljoen voordeling. Per saldo is gedurende het jaar € 15,7 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 circa € 21,5 miljoen voordelig bedraagt. De vermogenspositie ultimo 2023 (€ 132,1 miljoen) is hierdoor toegenomen ten opzichte van 2022 (€ 126,3 miljoen).
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2023 bedraagt € 39,1 miljoen (2022: € 32,2 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Lelystad onderkende en aanwezige risico's van € 26,0 miljoen (2022: € 22,8 miljoen). In paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een opsomming opgenomen van de Top 10 grootste financiële risico's inclusief een toelichting op deze risico's.

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2023 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in de Commissie van de Rekening d.d. 4 december 2023. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.
- In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2023 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke niet-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

Bevindingen jaarrekening

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is toegenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2023 bedraagt € 5,8 miljoen voordelig. Per saldo is gedurende het jaar € 15,7 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 circa € 21,5 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 circa 29,3% van het balanstotaal (ultimo 2022: 28,6% van het balanstotaal) en is nagenoeg gelijk in vergelijking met 2022.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2023	2022	2021	2020
Eigen vermogen per 1 januari	126,3	104,3	88,1	84,8
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 15,7	1,7	-/- 5,1	-/- 2,8
Gerealiseerd resultaat	21,5	20,2	21,2	6,1
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	5,8	22,0	16,2	3,3
Eigen vermogen per 31 december	132,1	126,3	104,3	88,1

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	478,0
Totale lasten	-/- 472,2
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	5,8
Af: stortingen in reserves	-/- 28,4
Bij: onttrekkingen aan reserves	44,0
Saldo mutaties reserves	15,7
Gerealiseerd resultaat	21,5

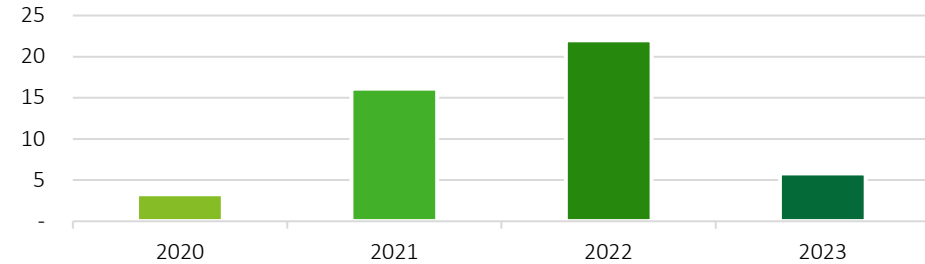
Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2023 laat een voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 5,8 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 15,4 miljoen (begroting na wijziging).

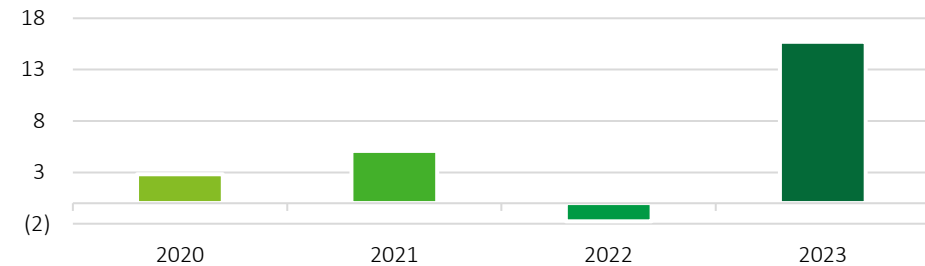
De jaarrekening 2023 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 21,5 miljoen.

In hoofdstuk 2. Taakvelden in het jaarverslag geeft het college per taakveld op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen nader toegelicht.

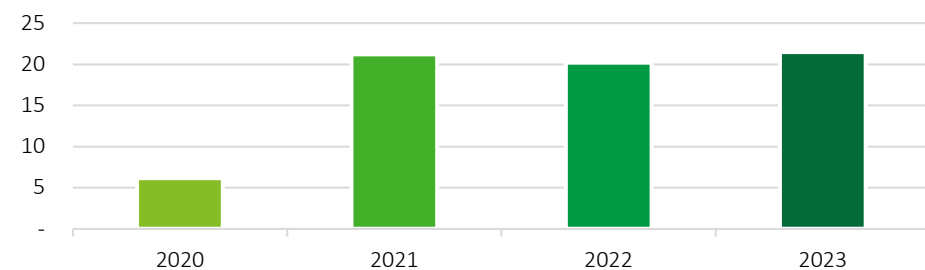
**Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)**

**Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)**

**Gerealiseerd resultaat
(x € 1 miljoen)**

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Wanneer de nettoschuld negatief is, heeft de gemeente meer liquide middelen dan financiële verplichtingen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

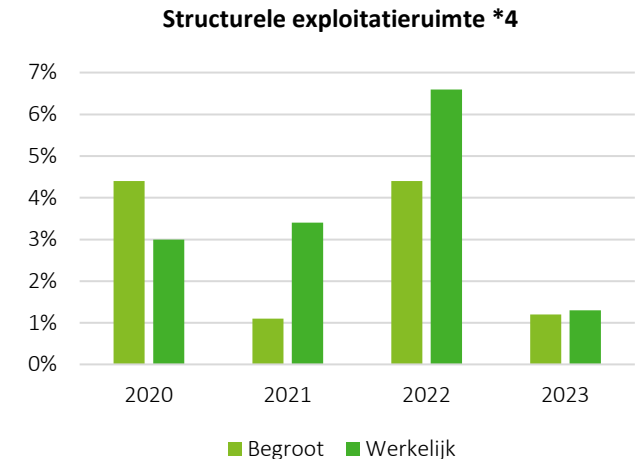
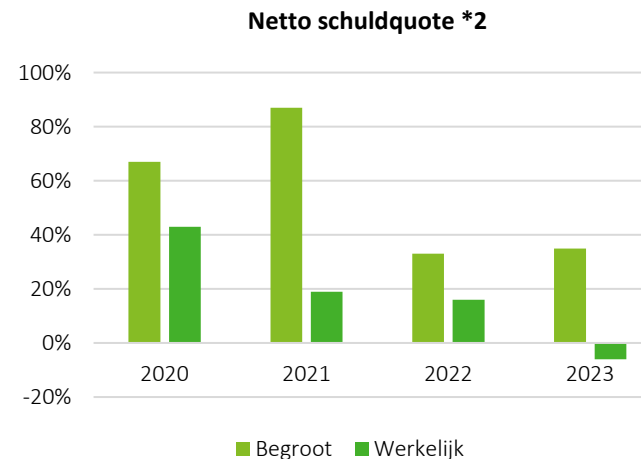
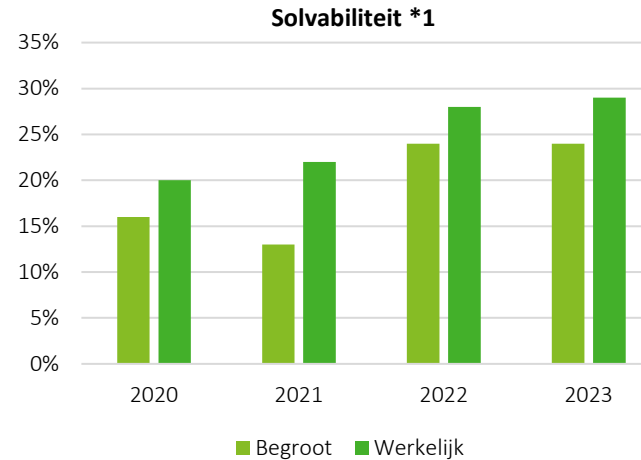
*1 VNG geeft in de *Handleiding houdbaarheidstest gemeentefinanciën* aan dat een percentage van 20% (of minder) als signaalwaarde geldt.

*2 VNG geeft in de *Handleiding houdbaarheidstest gemeentefinanciën* aan dat vanaf een percentage van 130% sprake is van een hoge netto schuld quote.

*3 Het kengetal grondexploitatie is gedaald ten opzichte van 2022. Dit betekent dat de voorraad gronden die "terugverdiend" moeten worden kleiner is geworden. Het risico is gedaald als gevolg van grondverkoop in 2023.

*4 Een positief percentage structurele exploitatieruimte betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Kengetallen voor gemeente Lelystad (begroot en werkelijk over de periode 2020-2023)

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2023 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 21,5 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

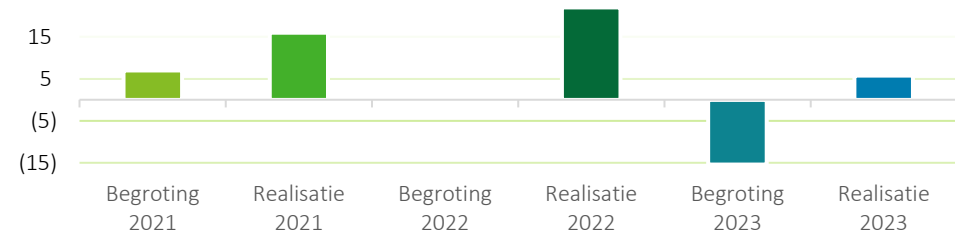
De gemeenteraad heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realiteit hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Hiermee is de begroting meer gebaseerd op uw politiek-bestuurlijke ambities dan op wat uw gemeente daadwerkelijk met de beschikbare middelen en capaciteit kan realiseren.

Uw organisatie is zich bewust van deze problematiek. De organisatie merkt daarbij aanvullend op dat de positieve afwijking in het financieel resultaat per jaareinde in alle voorgaande jaren grotendeels veroorzaakt wordt door incidentele meevallers en/of laat door het Rijk beschikbaar gestelde gelden via de decembercirculaire die niet meer in het betreffende begrotingsjaar uitgegeven konden worden. In dit licht adviseren wij u – rekening houdend met niet voorspelbare incidentele meevallers – dit nader te onderzoeken en eventueel maatregelen te nemen om de voorspellende waarde van de begroting van zowel de investeringen als de baten en lasten en de uitvoeringskracht ervan dichterbij elkaar te brengen.

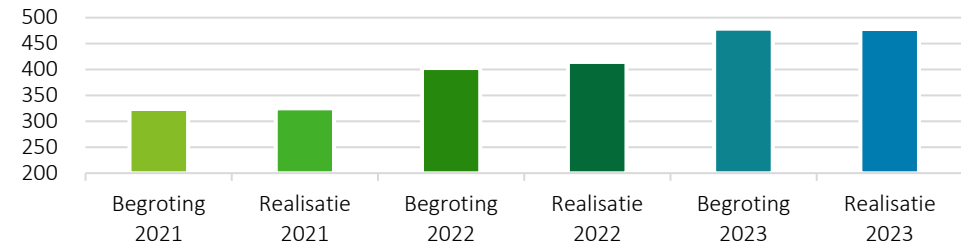
Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2023 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

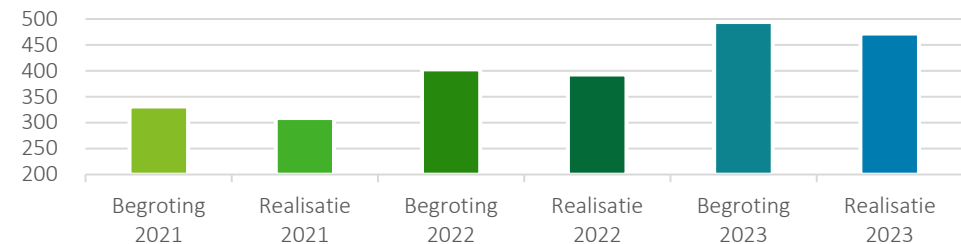
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2023; de ratio weerstandsvermogen is met 0,09 toegenomen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 39,1 miljoen (2022: € 32,2 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

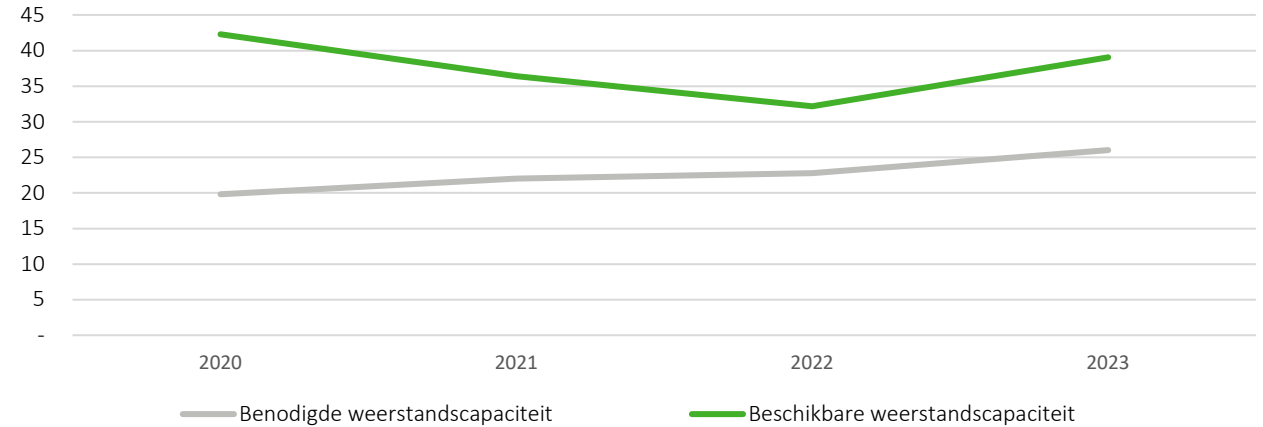
Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

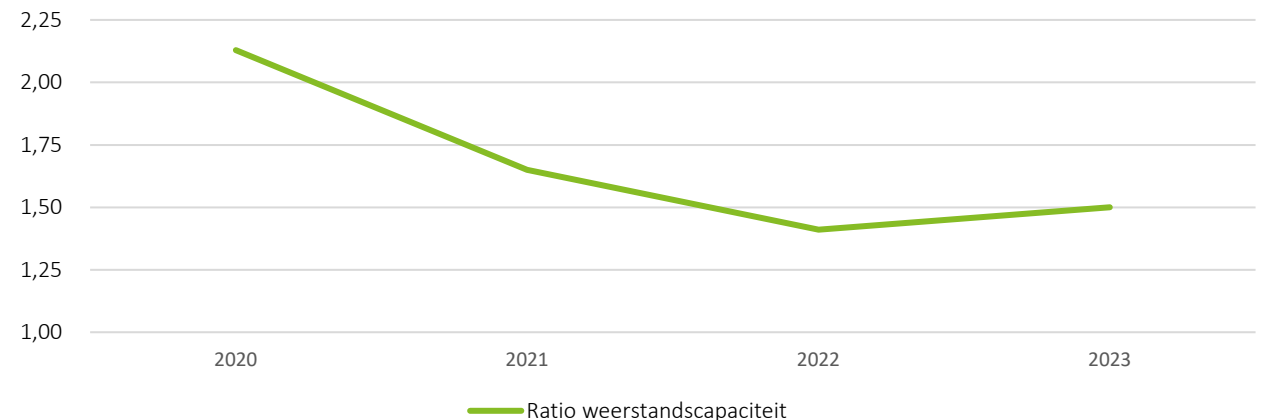
Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 26,0 miljoen (2022: € 22,8 miljoen). Ten opzichte van 2022 is hiermee sprake van een toename. Uit het jaarverslag is op te maken wat de oorzaken van deze toename zijn. Daarnaast geeft uw gemeente via tekstuele toelichtingen inzicht in de mogelijke, wat meer algemene, risico's waar de gemeente zich mee geconfronteerd ziet, maar die nog niet gemakkelijk financieel vertaald kunnen worden.

Uw weerstandscapaciteit van € 39,1 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 26,0 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandscapaciteit

Europese aanbestedingen

Algemeen

De naleving van Europese aanbestedingsregels is voor veel organisaties complexe materie. Als gevolg van complexe regelgeving en het aantal betrokkenen bij het inkoopproces, kan eenvoudig een verkeerde (niet Europese) aanbestedingsprocedure worden gekozen. In de managementletter 2023 d.d. 13 december 2023 hebben wij toegelicht welke maatregelen uw medewerkers hebben getroffen om de naleving van de interne- en Europese aanbestedingsregels beter te borgen en aanbestedingsafwijkingen verder terug te dringen.

Interne controlewerkzaamheden

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit, die in samenspraak met ons tot stand komt en waarbij de organisatie voorbereidende werkzaamheden uitvoert. De organisatie neemt vervolgens zelf per dossier een conclusie in ten aanzien van de rechtmatigheid van de inkoop. Wij merken op dat wij geen andere onrechtmatigheden hebben geconstateerd dan de organisatie reeds heeft benoemd. Aan de andere kant heeft de organisatie in eerste instantie een aantal dossiers 'strenger' beoordeeld dan op grond van de aanbestedingsregels noodzakelijk is. Uw medewerkers hebben op ons verzoek aanvullende werkzaamheden verricht waaruit blijkt dat een aantal dossiers onterecht door de organisatie als onrechtmatig zijn beoordeeld. In de rechtmatigheidsverantwoording zijn deze dossiers terecht niet langer als onrechtmatig geclassificeerd. De rechtmatigheidsafwijkingen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording juist en volledig toegelicht. De rechtmatigheidsafwijking geeft op dit onderdeel dus een getrouwe weergave van de werkelijkheid, waardoor er voor de EU-aanbestedingen geen fouten of onzekerheden meewegen in ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening.

Foutenevaluatie

In de rechtmatigheidsverantwoording 2023 is opgenomen dat de omvang van de onrechtmatigheden ten aanzien van de Europese aanbestedingen € 5,3 miljoen (2022: € 0,2 miljoen) is.

Bij meerjarige inkoopcontracten kunnen, afhankelijk van het geraamde inkoopbedrag, de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Een onrechtmatigheid bij de contractverlening kan in zo'n geval meerdere jaren in de verantwoording blijven doorwerken, doordat jaarlijks de lasten voortvloeiende uit het inkoopcontract in de jaarrekening zijn opgenomen. Het college kan er ook voor kiezen de totale fout in één keer (in het jaar van opdrachtverlening of constatering) bij de rechtmatigheidsverantwoording te betrekken. Voorwaarde is dan wel dat de verplichting bij de niet uit de balans blijkende verplichtingen is opgenomen. De omvang van de totale fout is de omvang van de besteding (last of investering) in het jaar waarin de onrechtmatigheid wordt geconstateerd, verhoogd met de bestedingen van de jaren erna voor de duur van het afgesloten contract. Wanneer de fout in het eerste jaar wordt geconstateerd, dan is de omvang van de totale fout gelijk aan de opdrachtwaarde. De uitgaven die in het tweede jaar tot uitdrukking komen in de jaarrekening zijn weliswaar onrechtmatig tot stand gekomen, maar aangezien deze al een keer als fout zijn aangemerkt via de totale contractwaarde, worden deze lasten niet opnieuw als fout in de verantwoording betrokken. De aanbestedingsfout 2023 is als volgt opgebouwd:

	Fout in €
Jaarschijf 2023	€ 2.704.620
Reeds genomen doorlooffout 2022 (weegt niet meer mee in de foutenevaluatie 2023)	-/- € 141.403
Toekomstige doorlooffout (weegt mee in de foutenevaluatie 2023)	+ € 2.728.449
Totale rechtmatigheidsafwijking 2023	€ 5.291.666

Het bedrag aan onrechtmatigheden van € 5,3 miljoen heeft voor een deel betrekking op onrechtmatige beheershandelingen in de naleving van de aanbestedingsregels die in voorgaande jaren zijn gedaan, en waarvan de bestedingen nog doorlopen in het huidige boekjaar. Het aantal onrechtmatige beheershandelingen in 2023 is beperkt en deze houden grotendeels verband de payrollconstructie voor opgevangen vluchtelingen waar niet tijdig een Europese aanbestedingsprocedure voor is opgestart. Wij dringen erop aan deze Europese aanbestedingsprocedure zo snel als mogelijk op te starten. Samenvattend geeft de rechtmatigheidsafwijking uitgedrukt in onrechtmatige beheershandelingen het volgende beeld:

Aard rechtmatigheidsafwijking	Omvang jaarschijf 2023
Doorlopende onrechtmatige overeenkomsten uit voorgaande jaren.	€ 572.142 6 overeenkomsten
Nieuwe onrechtmatige overeenkomsten payrollconstructie vluchtelingen	€ 4.590.677 2 overeenkomsten
Nieuwe onrechtmatige overeenkomsten overige	€ 128.847 2 overeenkomsten
Totale rechtmatigheidsafwijking 2023	€ 5.291.666

Rechtmatigheidsverantwoording

Algemeen

Vanaf het boekjaar 2023 neemt het college in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via de financiële verordening heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering. Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijken onrechtmatigheden welke de verantwoordingsgrens te boven gaan en die verder zijn toegelicht.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 27 juni 2023. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het college de met de rechtmatigheidsverantwoording samenhangende artikelen uit de financiële verordening heeft geactualiseerd. Deze zijn door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering d.d. 27 juni 2023. In de financiële verordening zijn eveneens specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen. Deze komen hierna nader aan bod.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten

grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde controle op clusteroverschrijdingen waaronder een nulproef en controle op kredietoverschrijdingen.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Deze bepalingen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening 2024 welke op 23 april 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld en welke conform raadsvoorstel ook van toepassing is op de jaarstukken 2023. Dit is door de gemeente Lelystad ook gedaan. Hieruit blijkt het volgende:

Kredietoverschrijdingen

€ 0

Begrotingsrechtmatigheid

€ 3,3 miljoen, waarbij op grond van de bepalingen uit artikel 13 van de Financiële Verordening 2024 gemeente Lelystad volledig is aan te merken als onrechtmatig maar acceptabel. Het ontlenen van de juiste begrotingscijfers uit de administratie was voor de organisatie een tijdrovende exercitie. Wij adviseren het college om intern deze procedure te evalueren en mogelijk over te gaan naar periodieke aansluiting/verwerking om de aansluiting overzichtelijker, eenvoudiger en tijdiger gereed te hebben.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals

opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben we onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

In de rechtmatigheidsverantwoording is voor € 1,5 miljoen aan onduidelijkheden opgenomen. Dit betreft voor € 1,1 miljoen aan lasten die in de jaarrekening zijn opgenomen, waarvan zorgaanbieders aangegeven dat zorg geleverd is, maar de gemeente nog geen verwijzing heeft verstrekt. Voor € 0,4 miljoen betreft dit lasten opvoedkundige ondersteuning waar ook nog geen verwijzing voor is verstrekt. Omdat de gemeente nog geen verwijzing heeft opgesteld, is op controledatum het recht op zorg niet formeel vast te stellen en is sprake van een onduidelijkheid.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit. De totale gerapporteerde rechtmatigheidsafwijking Europese aanbestedingen is hoger dan over 2022. De oorzaak hiervan is nader toegelicht in het hoofdstuk Europese Aanbestedingen.

Sociaal domein

Persoonsgebonden budgetten

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als in voorgaande jaren – bij de PGB-verantwoordingen voor Jeugd en Wmo over 2023 een controleverklaring met beperking verstrekt. De PGB-bestedingen over 2023 bedragen circa € 0,950 miljoen (2022: € 0,875 miljoen).

Uw organisatie heeft de voorgaand jaar getroffen aanvullende interne beheersmaatregelen en interne controles ook over 2023 gehandhaafd c.q. uitgevoerd. Hiermee is voldoende zekerheid verkregen over de prestatielevering en rechtmatigheid van de PGB-bestedingen. In dit kader is onder andere nader onderzoek uitgevoerd bij een representatief aantal gebruikers van deze PGB-gelden.

Met de getroffen beheersmaatregelen en uitgevoerde interne controles is voor de PGB-bestedingen over 2023 voldoende zekerheid verkregen wat betreft zowel de getrouwheid als rechtmatigheid van deze bestedingen.

Zorg in Natura – Wet maatschappelijke ondersteuning

Het proces ten aanzien van lokaal ingekochte jeugdzorg en de Wmo is niet gewijzigd in 2023. Net als voorgaande jaren is de gemeente niet afhankelijk van de productieverantwoordingen van zorgaanbieders, maar heeft zij een combinatie aan interne controlewerkzaamheden uitgevoerd om voldoende zekerheid te verkrijgen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoorde lasten. De verantwoorde bestedingen en hieraan gerelateerde transitorische posten zijn net als voorgaande jaren gedegen onderbouwd, mede als gevolg van voorbereidende werkzaamheden door uw medewerkers. Ook uit de back-testing werkzaamheden zijn geen signalen gekomen dat de wijze waarop de gemeente de hoogte bepaalt van de nog te betalen bedragen gerelateerd aan het sociaal domein niet passend is. Er is geen sprake van fouten of onzekerheden ten aanzien van de zorg in natura Wmo groter dan onze rapporteringstolerantie.

Zorg in Natura – Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2023 is voor de regionaal ingekochte jeugdzorg niet langer sprake van een taakgerichte bekostigingsvariant, maar is overgestapt naar een inspanningsgerichte uitvoeringsvariant (P*Q). De Jeugdzorg via de

Aankoopcentrale Flevoland (centrumgemeente Almere) bestaat met ingang van 1 januari 2023 met name verstrekte subsidies ten aanzien van de Jeugdwet en de afwikkeling van declaraties met betrekking tot regionaal ingekochte jeugdzorg over oude jaren. De verantwoording vanuit de Aankoopcentrale is voorzien van een goedkeurende controleverklaring. In tegenstelling tot eerdere jaren – waarbij de bevoorschotting en afrekening van het lumpsumbudget via gemeente Almere verliep – declareren de zorgaanbieders de P*Q-zorg die aan Lelystadse cliënten is geleverd direct bij de gemeente Lelystad. De processen van indienen en betalen van declaraties en de hieraan gerelateerde interne-beheersmaatregelen zijn verder gelijk aan de jeugdhulpvoorzieningen die de gemeente reeds sinds 2015 lokaal inkoopt. De gemeente heeft – in verband met het ontbreken van historische informatie – middels data-analyse een inschatting gemaakt van de nog te ontvangen declaraties in 2024 over 2023. Door deze wijziging in het proces heeft de controle van de inschatting van de opgenomen transitorische posten met betrekking tot jeugdzorg een lange doorlooptijd gekend en heeft de gemeente tijdens onze controle nog een groot aantal nagekomen posten geboekt. Onderdeel van deze nagekomen boekingen is een last waarbij de zorgaanbieders hebben aangegeven dat zorg geleverd is, maar de gemeente nog geen verwijzing heeft verstrekt. Deze lasten zijn opgenomen in de jaarrekening. Omdat de gemeente nog geen verwijzing heeft opgesteld, is op controledatum het recht op zorg niet formeel vast te stellen. Om deze reden is in de rechtmatigheidsverantwoording voor een bedrag van € 1,1 miljoen aan onduidelijkheden opgenomen.

Prestatielevering

Voorgaande jaren zijn diverse interne-beheersmaatregelen uitgevoerd op grond waarvan het college zekerheid verkreef of de zorg waarvoor betaald is, ook daadwerkelijk geleverd is, zonder afhankelijk te zijn van controleverklaringen bij productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Een aantal belangrijke interne-beheersmaatregelen ten aanzien van de Jeugdwet is – in tegenstelling tot de Wmo – in 2023 niet (tijdig) uitgevoerd. Hierdoor heeft de gemeente niet zelfstandig voldoende werkzaamheden kunnen verrichten om zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de levering van zorg. Om deze reden is de gemeente voor de lasten Jeugdwet afhankelijk van de controleverklaringen bij productieverantwoordingen van zorgaanbieders. Doordat niet van alle zorgaanbieders (tijdig) een controleverklaring bij de productieverantwoording is ontvangen,

is sprake van een resterende onzekerheden ten aanzien van de prestatielevering Jeugdwet van € 3,9 miljoen welke meeweegt in onze foutenevaluatie.

Lasten opvoedkundige ondersteuning

De gemeente heeft een toezegging gedaan tot het uitbetalen van opvoedondersteuning aan jeugdigen voor wiens ouders een WLz-indicatie hebben voor een bedrag van € 0,361 miljoen. Op moment van afgeven van de controleverklaring heeft de gemeente nog geen indicatie verstrekt. Deze lasten zijn buiten de productieverantwoording om gedeclareerd. Om deze reden is er voor de controle ook geen zekerheid omtrent de levering van deze zorg waardoor dit bedrag is opgenomen in onze foutenevaluatie.

Toegang tot zorg

Met ingang van 1 juli 2021 regelt JEL (hierna: Jeugd Lelystad B.V.) voor de inwoners van de gemeente Lelystad de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulpverlening. Het proces om de getrouwheid en rechtmatigheid van de geldstromen aan te tonen, heeft zich bij de jaarrekeningcontrole 2022 gekenmerkt door een moeizaam en tijdrovend proces. Destijds hebben wij als externe accountant de benodigde documentatie direct bij JEL ingezien. Na afloop van de jaarrekeningcontrole 2022 zijn uw medewerkers met JEL in gesprek gegaan en er zijn afspraken gemaakt omtrent de controleerbaarheid van de transactiestromen ten aanzien van de toegang tot zorg die door JEL is verleend. De werkwijze tussen de gemeente en JEL zijn inmiddels geformaliseerd en de controle hierop verloopt inmiddels soepel.

Naast de toegang tot zorg, is contractbeheer tussen de gemeente en de zorgaanbieders ook een belangrijk onderdeel van het proces. Contractbeheer valt niet onder de werkzaamheden van JEL maar wordt door medewerker van de gemeente Lelystad uitgevoerd. Wij vragen intern de aandacht voor de wijze waarop het contractbeheer is vormgegeven en wie dergelijke afspraken kunnen inzien, zodat de interne controlewerkzaamheden ten aanzien van dit onderdeel ook efficiënter kunnen verlopen.

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door de boekwaarde (excl. verliesvoorziening) ultimo 2023 ad +/- € 57 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2024 e.v. nog te realiseren baten ad € 188 miljoen (waarvan € 71 miljoen bedrijventerreinen, € 116 miljoen woningbouw en € 0,3 miljoen overig) en lasten ad € 195 miljoen (waarvan € 111 miljoen bedrijventerreinen, € 85 miljoen woningbouw en € 0,3 miljoen overig) exclusief rente en inflatie.

De boekwaarde van de grondexploitaties is per 31 december 2023 op totaalniveau negatief. Dat betekent dat er per 31 december 2023 per saldo meer verkopen hebben plaatsgevonden dan er investeringen zijn gerealiseerd. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdiend. In de jaarrekening 2023 is conform de verslaggevingsregels een voorziening op de boekwaarde van de grondexploitaties in mindering gebracht van € 7 miljoen (waardoor de balanswaarde ultimo 2023 € +/- 64 miljoen is) en is voor het resterende deel van de negatieve contante waarde een creditvoorziening opgenomen van € 5 miljoen.

Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

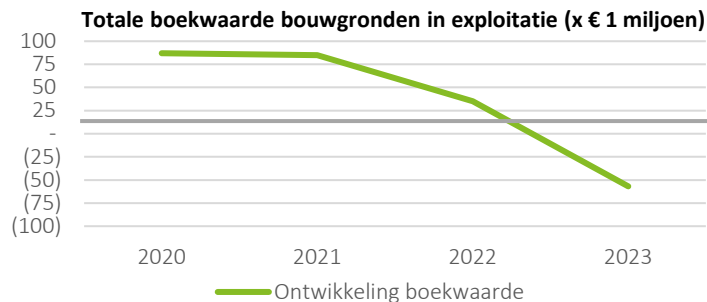
De risico's voor de grondexploitaties zijn terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?

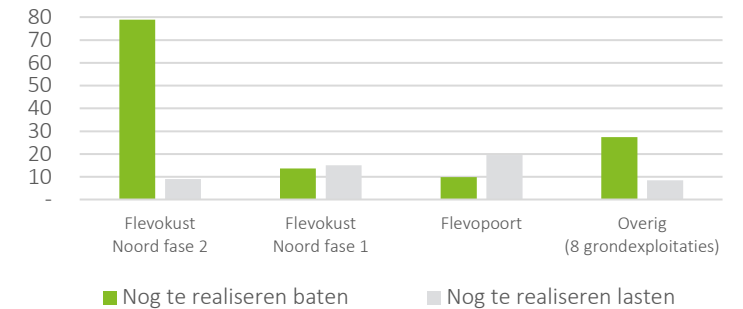
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

Analyse grondexploitaties

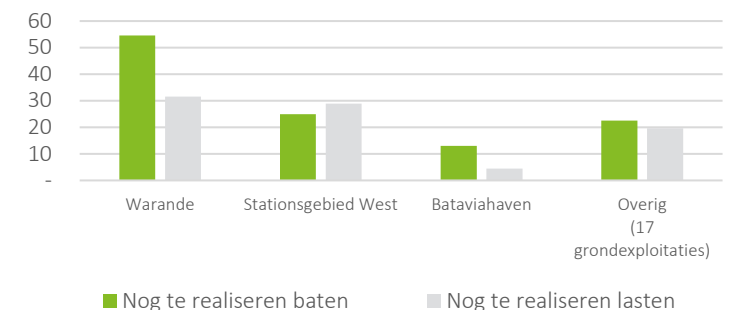
Uit onderstaande figuur blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2023 is afgenomen (circa € 92 miljoen). De boekwaarde is gemuteerd als gevolg van investeringen in de grondexploitaties en inbreng vanuit de materiële vaste activa van € 25 miljoen, winstname in 2023 van € 12,8 miljoen en een vrijval voorziening verlieslatend complex afsluiten Hanzepark ad € 8,5 miljoen (dus per saldo € 4,3 miljoen resultaat, zie volgende slide) en aan de andere kant gerealiseerde grondverkoop van € 122 miljoen.

Overzicht nog te realiseren baten en lasten per project (x € 1 miljoen) - Bedrijventerreinen

Overzicht nog te realiseren baten en lasten per project (x € 1 miljoen) - Woningbouw

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2023 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeente voor tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion methode' (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2023 voor € 12,8 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitaties, tegelijkertijd is sprake van een vrijval van de voorziening verlieslatend complex Hanzepark als gevolg van afsluiten van dit complex in 2023 ad +/- € 8,5 miljoen.

Projectspecifieke risico's zijn van belang bij de tussentijdse winstneming. Het is uit voorzichtigheidsoverweging mogelijk om projectspecifieke risico's in mindering te brengen op het verwachte resultaat voordat via de POC-methode de tussentijdse winstneming wordt bepaald. Bij projectspecifieke risico's gaat het niet om risico's die een relatie hebben met economische groei of de (vastgoed)markt of over toekomstige programmatische aanpassingen waarover de raad nog moet beslissen. Dergelijke generieke risico's zouden in het weerstandsvermogen tot uiting gebracht kunnen worden. In 2022 heeft de gemeente binnen de grondexploitatie Flevokust Haven gronden verkocht ter grootte van in totaal circa 55 hectare waarbij in de verkoopovereenkomsten ontbindende voorwaarden zijn opgenomen in verband met het wijzigen van de bestemmingsplannen door de gemeenteraad. Het vaststellen en wijzigen van bestemmingsplannen is een publiekrechtelijke taak van de gemeente(raad). Indien de bestemmingsplannen niet wijzigen, kan de gemeente hier verantwoordelijk voor worden gesteld. Dit is niet ongebruikelijk bij de gebiedsontwikkeling en hierover zijn marktconforme afspraken gemaakt en opgenomen in de koopovereenkomsten. In alle overeenkomsten is deze publiekrechtelijke bevoegdheid gevrijwaard van schadeclaims. De wijzigingen van de bestemmingsplannen Zuid en Zuidwest zijn op 17 oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Een derde partij heeft echter beroep ingesteld tegen dit besluit bij de Raad van State. De Raad van State zal naar verwachting eind 2024 uitspraak doen over het ingestelde beroep waardoor de wijziging van de bestemmingsplannen nog niet onherroepelijk is. Bij het bepalen van de winstname is een inschatting gemaakt van het mogelijke financiële risico dat de ontbindende voorwaarden uit de overeenkomsten in werking treden. In de jaarrekening 2023 is een toelichting opgenomen waaruit blijkt binnen welke grondexploitaties en voor welk bedrag grondverkoop zijn gerealiseerd met ontbindende voorwaarden die de gemeente nog moet nakomen.

Bij onze controle hebben we vastgesteld dat de winstname van grondexploitatie Flevokust Noord Binnendijks fase 2 voor een bedrag van € 0,4 miljoen te laag is verantwoord. In de grondexploitatieberekening is rekening gehouden met een prijsdifferentiatie voor mogelijke terug-levering voor bestemmingsplannen die niet onherroepelijk zijn vastgesteld. Dit risico is reeds (terecht) als projectspecifiek risico in mindering gebracht. Door dit risico ook in de grondexploitatieberekening in mindering te brengen op de opbrengsten, is de eindwaarde van dit project (en dus ook de basis voor het berekenen van de winstname) te laag. Dit resulteert in een te lage winstname in 2023 voor grondexploitatie Flevokust Noord Binnendijks fase 2 welke niet is gecorrigeerd in de jaarrekening en dus is opgenomen in onze [foutenevaluatie](#).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Op grond van onze risicoanalyse (zie ook grafiek op de vorige slide) hebben wij geconcludeerd dat de grondexploitaties bedrijventerreinen Flevokust Noord Fase 2, Flevokust Noord fase 1 en Flevopoort en woningbouwcomplexen Warande, Stationsgebied West en Bataviahaven de belangrijkste projecten binnen uw gemeente zijn:

- Voor de controle van boekjaar 2023 hebben wij vastgoedspecialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving voor de grondexploitaties Bataviahaven en Theaterkwartier (als gevolg van de herziening van de grondexploitatie in december 2023 i.c.m. een negatieve contante waarde) en grex overstijgend de planning en programmering van de opbrengsten bedrijventerreinen. Voor boekjaar 2022 zijn de grondexploitaties Flevokust Noord fase 2 en Warande en voor boekjaar 2021 de grondexploitatie Flevopoort inhoudelijk beoordeeld door onze specialisten. De uitkomsten van de onderzoeken uit 2021 en 2022 hebben wij – waar nog relevant en actueel – eveneens betrokken bij onze controlewerkzaamheden 2023.
- Middels raadsbesluit d.d. 18 juli 2023 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Stationsgebied West vastgesteld. Deze grondexploitatie heeft een looptijd tot en met eind 2030. De nog te realiseren opbrengsten (€ 25 miljoen) en de nog te maken kosten (€ 29 miljoen) zijn fors en de netto contante waarde van deze grondexploitatie per 31 december 2023 is € 5,3 miljoen negatief. De boekwaarde van deze grondexploitatie is per 31 december 2023 € 1,4 miljoen en daarmee niet materieel voor de jaarrekeningcontrole. Voor het verwachte negatieve resultaat is een verliesvoorziening gevormd die conform verslaggevingsregels deels aan de creditzijde van de balans is gepresenteerd.

Van alle (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de verantwoorde (tussentijdse) winstneming en/of verliesvoorziening (inclusief presentatie) gecontroleerd.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Een inschatting heeft gemaakt van de totale nog te realiseren opbrengsten en nog te maken kosten en op grond hiervan een verliesvoorziening heeft gevormd of winst heeft geboekt. Wij constateren dat voor de civieltechnische kosten Bataviahaven en Theaterkwartier geen toereikende onderbouwing voor de civieltechnische kosten aanwezig is. De civieltechnische kosten van beide complexen zijn gebaseerd op interne berekeningen:
- De grondexploitatie Theaterkwartier is in 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierdoor zijn er geen historische gegevens bekend over de werkelijke kosten. De aanbesteding voor de ontwikkeling van het complex is nog niet gestart waardoor er ook nog geen specifieke marktgegevens bekend zijn ten aanzien van de geprognosticeerde civieltechnische kosten. Om voorgaande reden is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de civieltechnische kosten, waarbij de werkelijke civieltechnische kosten in de toekomst mogelijk hoger of lager uitvallen dan de interne berekening. De ingerekende civieltechnische kosten hebben wij vergeleken met bandbreedtes. De onzekerheid civieltechnische kosten Theaterkwartier is € 0,3 miljoen (mogelijke impact op de verliesvoorziening) en is opgenomen in onze foutenevaluatie. Deze onzekerheid wordt weggenomen zodra duidelijk is wat de werkelijke civieltechnische kosten per m2 zijn of wat de prijs per m2 conform de gegunde aanbesteding is.
- De grondexploitatie Bataviahaven wordt in vijf blokken gerealiseerd. Blokken 1 en 2 zijn een aantal jaren geleden reeds ontwikkeld en opgeleverd. Voor blokken 3, 4 en 5 dient de aanbesteding voor de ontwikkeling nog opgestart te worden. Hierdoor is er geen recente historische informatie over de civieltechnische kosten aanwezig en zijn er ook nog geen specifieke marktgegevens bekend ten aanzien van de geprognosticeerde civieltechnische kosten.

Om voorgaande reden is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de civieltechnische kosten, waarbij de werkelijke civieltechnische kosten in de toekomst mogelijk hoger of lager uitvallen dan de interne berekening. De ingerekende civieltechnische kosten hebben wij vergeleken met bandbreedtes. De onzekerheid civieltechnische kosten Bataviahaven is € 1,1 miljoen (mogelijke impact op de verliesvoorziening) en is opgenomen in onze foutenevaluatie. Wij hebben vernomen dat de grondexploitatie Bataviahaven binnenkort wordt herzien en vervolgens door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Na herziening van de grondexploitatie zal de gehele grondexploitatie-opzet (inclusief civieltechnische kosten) worden geactualiseerd en zal de onzekerheid worden weggenomen.

- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten, met uitzondering van de onder de eerste bullet beschreven grondexploitaties.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2023 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en – met uitzondering van de beschreven onzekerheden – als aannemelijk aangemerkt.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2023 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Overige bevindingen

Voortgezette controle – facturen 2023 in 2024 verantwoord

Om vast te stellen of alle kortlopende verplichtingen die in de jaarrekening 2023 verantwoord zouden moeten zijn, heeft de organisatie als onderdeel van het balansdossier 2023 een voortgezette controle uitgevoerd. Hierbij wordt van in 2024 verrichte uitgaande betalingen en ingeboekte inkoopfacturen vastgesteld of deze betrekking hebben op 2023 of 2024 en in het juiste jaar in de administratie zijn verantwoord. Tijdens deze interne controlewerkzaamheden ter voorbereiding op onze accountantscontrole hebben uw medewerkers geconstateerd dat een tweetal facturen die in 2024 zijn geboekt en betaald (deels) toezien op 2023 en dus in de jaarrekening 2023 verantwoord hadden moeten worden. Deze facturen hebben een gezamenlijke omvang van € 329.793 exclusief btw. Deze facturen hebben (deels) betrekking op werkzaamheden binnen de grondexploitatie Flevokust fase 2. Gezien de geringe omvang van deze factuurbedragen in relatie tot de totale grondexploitatie en het feit dat de grondexploitatieberekening reeds volledig was afgerond, heeft de organisatie ervoor gekozen deze bevinding niet in de jaarrekening 2023 te verwerken. In de jaarrekening 2023 zijn de overlopende passiva (nog te betalen bedragen) en de grondexploitaties (boekwaarde bouwgronden in exploitatie) te laag verantwoord. Deze bevinding is om deze reden opgenomen in het overzicht [ongecorrigeerde afwijkingen](#). Aangezien de boekwaarde van de grondexploitatie ultimo 2023 te laag is, heeft dit ook impact op de [winstname](#) jaar T. De winstname wordt op basis van de POC-methode bepaald. Rekening houdend met het voortgangpercentage en de projectspecifieke risico's is de impact van deze ongecorrigeerde afwijking op de winstname in 2023 zeer beperkt en onder de rapporteringstolerantie. De afwijking in de winstname is om deze reden dus niet opgenomen in het overzicht ongecorrigeerde afwijkingen. Dit betreft ook louter een verschuiving tussen de winstname 2023 en 2024.

Indexering verkoopprijzen

In het door de gemeenteraad vastgestelde Grondbeleid, grondprijsbeleid en uitgiftebeleid Lelystad 2019 is opgenomen dat overeengekomen verkoopprijzen tot aan de datum van notariële levering van de grond per maand worden geïndexeerd met 1,5% op jaarbasis. Bij de controle op de grondverkoop grondexploitaties hebben wij geconstateerd dat de overeengekomen verkoopprijzen in de verkoopovereenkomsten niet altijd juist worden berekend of tot moment van levering worden geïndexeerd waardoor de opbrengstverantwoording ten aanzien van de indexaties niet volledig is. Overigens is deze indexatie veelal van geringe omvang in relatie tot de totale verkoopprijs. Ook leiden de verschillen in indexatie niet tot verschillen boven onze rapporteringstolerantie. Wel adviseren wij bij verkoop kritischer te bekijken of indexatie juist is berekend en volledig is doorberekend in de verkoopprijs om te voorkomen dat te weinig opbrengsten worden berekend.

Baten en lasten specifieke uitkering Sport (H4) te laag verantwoord

Baten en lasten dienen conform het matchingsprincipe in de jaarrekening te worden verwerkt. Dit betekent dat baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waar deze betrekking op hebben. De gemeente ontvangt van het Rijk een subsidie SiSa H4 van maximaal € 1.665.316 (100% van de subsidiabele bestedingen). De werkelijke besteding die via de SiSa-bijlage wordt gedeclareerd is € 1.340.628, waardoor de verantwoorde baten in de jaarrekening voor hetzelfde bedrag opgenomen moeten worden. In de jaarrekening 2023 is € 1.036.482 als baten verantwoord. Daarmee zijn de baten in de jaarrekening € 304.146 te laag en is de Overlopende passiva (vooruit ontvangen bedragen met specifiek bestedingsdoel) € 304.136 te hoog verantwoord. Een groot deel van dit bedrag (zijnde € 242.247) wordt echter doorverstrekkt aan het Sportbedrijf als extra subsidie. Daardoor is naast bovenstaande fout ook de Overlopende passiva (nog te betalen bedragen) aan het Sportbedrijf te laag en de lasten subsidieverstrekking Sportbedrijf te laag verantwoord. Per saldo is de resultaatimpact van deze bevinding die niet gecorrigeerd is in de jaarrekening 2023 € 61.899. Deze bevinding is opgenomen als ongecorrigeerde afwijking in onze [foutenevaluatie](#).

Presentatieafwijkingen transitorische posten

In de jaarrekening 2023 is sprake van balansverlenging:

- In de transitorische posten is zowel een vordering als schuld opgenomen op gemeente Almere voor de afrekening van de lasten via de Aankoopcentrale over 2023. Deze afrekening vindt simultaan plaats waardoor in de jaarrekening deze transitorische posten gesaldeerd gepresenteerd moeten worden. In de jaarrekening 2023 zijn de vordering en schuld ten onrechte niet gesaldeerd waardoor zowel de overlopende activa als de overlopende passiva € 0,349 miljoen te hoog zijn verantwoord. Deze presentatieafwijking is opgenomen als ongecorrigeerde afwijking in onze [foutenevaluatie](#).
- Onder de overlopende activa is een post Beschermd Wonen opgenomen wat de afrekening met centrumgemeente Almere betreft. Op deze post is ten onrechte een afrekening (nog te betalen bedrag) voor Beschermd wonen in mindering gebracht voor een andere partij. De vordering en schuld zien beide toe op beschermd wonen, maar het betreft een vordering en schuld aan twee verschillende partijen. Deze vordering en schuld worden daardoor niet simultaan afgewikkeld waardoor salderen niet is toegestaan. In de jaarrekening 2023 zijn de vordering en schuld ten onrechte gesaldeerd waardoor zowel de overlopende activa als de overlopende passiva € 0,327 miljoen te laag zijn verantwoord. Deze presentatieafwijking is opgenomen als ongecorrigeerde afwijking in onze [foutenevaluatie](#).

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter d.d. 13 december 2023 hebben wij uitgebreid gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet. Het actualiseren van de frauderisicoanalyse is nog door de organisatie onderhanden. In de managementletter 2024 zullen wij rapporteren over de huidige stand van zaken.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Bij de controle van de jaarrekening 2023 hebben wij de volgende frauderisico's onderkend die in onze controleverklaring ook nader worden geduid:

- 1) Veronderstelde risico op de doorbreking van de interne beheersingsmaatregelen door het management. Dit is een risico wat zich bij alle organisaties kan voordoen en is om deze reden vanuit onze beroepsregels standaard aangemerkt als een verondersteld frauderisico. Dit frauderisico uit zich veelal in handmatige journaalposten of memoriaalboekingen. Voor een toelichting op de door ons uitgevoerde werkzaamheden hieromtrent refereren we naar het volgende hoofdstuk.
- 2) Gegeven de lage materialiteit ten aanzien van de WNT-bijlage in combinatie met mogelijk complexe wet- en regelgeving en het feit dat het de bezoldiging van topfunctionarissen betreft, is de controle van de WNT-bijlage voor de jaarrekeningcontrole 2023 aangemerkt als een frauderisico. Wij hebben ingespeeld op dit risico door een integrale controle te verrichten door teamleden die veel kennis en ervaring hebben met de controle van de WNT-bijlage. Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen die zijn gemeld aan uw externe vertrouwenspersoon. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesaties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2023

Managementletter 2023, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2023 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2023 gedateerd d.d. 13 december 2023.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2023 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen. Met inachtneming van het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management, hebben wij specifieke controlewerkzaamheden verricht.

In 2021 heeft u een rapportage laten bouwen waarmee u aan de hand van data-analyse van alle boekingen kunt vaststellen of deze in functiescheiding en conform uw gewenste positiehiërarchie zijn ingevoerd en gecontroleerd. Deze rapportage is in 2022 en 2023 verder ontwikkeld. Aan de hand van deze rapportage heeft van alle memoriaalboekingen die betrekking hebben op boekjaar 2023 integraal vastgesteld dat deze in functiescheiding en conform de positiehiërarchie (welke medewerker heeft welke rechten en is dat conform functie) zijn ingevoerd en geautoriseerd. Uit uw analyse blijken geen bijzonderheden.

Ook selecteren uw medewerkers achteraf steekproefsgewijs memoriaalboekingen en stellen vast of deze boekingen juist zijn. Met ingang van boekjaar 2023 is er sprake van een gestructureerde manier van

selecteren en controleren van de memoriaalboekingen die gedurende het boekjaar zijn geboekt. De controle op de memoriaalboekingen wordt tweemaal per jaar uitgevoerd: over januari tot en met augustus en de nagekomen boekingen worden in april 2024 gecontroleerd na het inboeken van het rekeningresultaat. Medewerkers van Team Concernadvies hebben vooraf een analyse gemaakt hoeveel memoriaalboekingen per documenttype en per maand minimaal gecontroleerd moeten worden en hebben dit vastgelegd in een controleplan. Vervolgens maken zij de selectie van de te controleren memoriaalboekingen waarbij over het algemeen de boekingsregels met grotere bedragen worden geselecteerd. De inhoudelijke controle van de geselecteerde memoriaalboekingen wordt uitgevoerd en vastgelegd door een IC-medewerker. Tot slot vindt een review op deze werkzaamheden plaats door een medewerker uit de derdelijn (controller en bij zijn afwezigheid een medewerker concernadvies). De interne-controlewerkzaamheden en derdelijnsreview op de memoriaalboekingen die betrekking hebben op 2023 is uitgevoerd en afgerond. Hier blijken inhoudelijk geen bijzonderheden waarvoor een (herstel)actie benodigd is.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de interne-beheersingsmaatregelen en de processen aangaande het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Ook hebben wij de processen rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving en het identificeren van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering beoordeeld. Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiliging in de IT-systemen en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken. Wij hebben de belangrijkste schattingsposten beoordeeld en verder hebben we aandacht besteed aan het identificeren van gebruikelijke transacties.

Ook hebben wij een analyse uitgevoerd op de handmatige journaalposten. Wij hebben als onderdeel hiervan de geschiktheid van journaalboekingen in het grootboek en andere aanpassingen bij het opstellen van de jaarrekening getoetst. Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Evaluatie opstel- en controleproces

De controle van de SiSa-bijlage heeft een langere doorlooptijd gekend dan vooraf gepland en was ook langer in vergelijking met voorgaande jaren. Dit komt enerzijds door een toename in het aantal regelingen waarover de gemeente verantwoording dient af te leggen via de SiSa-bijlage en anderzijds door een knelpunt in de ambtelijke planning waardoor de oplevering van het balansdossier niet volledig was in de periode waarin wij capaciteit hadden gepland. Overigens is gedurende 2023 de ambtelijke ondersteuning op het subsidiebureau uitgebreid. Wij gaan met de ambtelijke organisatie in overleg om voor de controle van boekjaar 2024 wederom te komen tot een realistische planning van de controle van de SiSa-bijlage.

Ondanks dat de controle van een aantal jaarrekeningposten door omstandigheden langer is doorgelopen dan gepland, hebben wij op een constructieve wijze en op basis van een prettige samenwerking verlopen controleproces kunnen uitvoeren. Ook ervaren wij het als prettig ervaren dat uw medewerkers zaken proactief met ons af te stemmen om vragen of onduidelijkheden in het proces zoveel als mogelijk te voorkomen. Hiervoor danken wij uw ambtelijke medewerkers en uw medewerkers van Team Concernadvies in het bijzonder.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity behoeft verdere aandacht

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij een IT-audit uitgevoerd waarbij wij hebben gekeken naar de randvoorwaardelijke controls (general IT-controls) van het financiële systeem. De uitkomsten van de IT-audit zijn opgenomen in onze managementletter 2023 d.d. 13 december 2023. De constatering leidt er voor boekjaar 2023 toe dat wij voor onze accountantscontrole niet kunnen steunen op de geautomatiseerde omgeving, maar leiden aan de andere kant ook niet tot aanvullende of verhoogde risico's voor de jaarrekeningcontrole. Ondanks onze adviezen ten aanzien van de general IT-controls zijn wij net als voorgaand jaar wel in staat om op onderdelen van de controle gebruik te maken van data-analyse. Door de inzet van data-analyse kunnen wij de met gegevensgerichte werkzaamheden te onderzoeken populatie memoriaalboekingen sterk reduceren in vergelijking met eerdere jaren. Dit illustreert het belang en de toegevoegde waarde van een betrouwbare IT-omgeving, onder andere als basis voor de inzet van data-analyse.

Bijlagen

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 150.000.

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	
<ul style="list-style-type: none"><u>Afboeking</u> voormalig schoolgebouw De Rietlanden niet verantwoord:<ul style="list-style-type: none">Materiële vaste activa te hoog € 1.190.935Rekeningresultaat te hoog € 1.190.935Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 1.190.935	€ 1.190.935
<ul style="list-style-type: none"><u>Nagekomen facturen</u> in 2024 m.b.t. 2023 niet verantwoord:<ul style="list-style-type: none">Boekwaarde grondexploitaties te laag € 329.793Overige schulden te laag € 329.793Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 0	€ 0
<ul style="list-style-type: none"><u>Baten en lasten SiSa H4</u> niet volledig verantwoord:<ul style="list-style-type: none">Overlopende passiva (VOB) te hoog € 304.000Overlopende passiva (NTB) te laag € 304.000Baten Rijksvergoeding te laag € 242.000Lasten subsidieverstrekingen te laag € 242.000Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 62.000	€ 62.000
<ul style="list-style-type: none"><u>Presentatieafwijking</u> balansverlenging Aankoopcentrale Flevoland:<ul style="list-style-type: none">Overlopende passiva (NTB) te hoog € 349.464Overlopende activa (NTO) te hoog € 349.464Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 0	€ 0
<ul style="list-style-type: none"><u>Winstname</u> Flevokust Noord Binnendijks Fase 2 te laag verantwoord:<ul style="list-style-type: none">Boekwaarde grondexploitaties te laag € 407.635Baten winstname grondexploitaties te laag € 407.635Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 407.635	€ 407.635
Totaal getrouwheidsfouten (subtotaal)	€ 1.660.570

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 150.000.

Aard van de fouten	Getrouwheid
<ul style="list-style-type: none">• <u>Presentatieafwijking</u> balansverkorting Beschermd Wonen:<ul style="list-style-type: none">• Overlopende passiva (NTB) te laag € 327.127• Overlopende activa (NTO) te laag € 327.127 Per saldo resultaatimpact t.b.v. foutenevaluatie: € 0	€ 0
Totaal getrouwheidsfouten	€ 1.660.570

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 450.000.

Aard van de onzekerheden	Getrouwheid
• <u>Onzekerheid</u> civieltechnische kosten grondexploitatie Bataviahaven	€ 1.058.686
• <u>Onzekerheid</u> civieltechnische kosten grondexploitatie Theaterkwartier	€ 311.302
• <u>Onzekerheden prestatielevering</u> Jeugdwet zorg in natura	€ 3.910.002
• Onzekerheden opvoedondersteuning Jeugdwet	€ 361.339
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 5.641.329

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
<i>Niet van toepassing</i>	<i>Niet van toepassing</i>	<i>Niet van toepassing</i>

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2023 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2023. Tevens nemen wij onderstaand de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen op.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring)
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C100	Regeling kansrijke wijk	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C47	Volkshuisvesting	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C55	Aanpak energiearmoede	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
C94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingenonderwijsvertragingen	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
G4	Tozo 2 _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Tozo 3 _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Tozo 4 _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Tozo 5 _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G10	Wet inburgering _gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2023	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
Subtotaal			€ 0	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2023

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	N.V.T.	€ 0	N.V.T.
Totaal			€ 0	

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Lelystad in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Lelystad te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Lelystad

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.